

Magnus Gjengedal

MAJESTETEN
PÅ GJENGEDALSSTØYLEN

FREDDIE LANGRIND

MAGNUS J. GJENGEDAL

16.10.1909 - 05.11.1994

- MAJESTETEN PÅ GJENGEDALSSTØYLEN -

- En historie om fellesskap og verdighet -

Han satte spor etter seg, Magnus. Han var min svigerfar, pappa til Johanne (Janne), min kjæreste. Første gang jeg var på hytta hans var i 1966. Magnus fortalte i muntre ordelag at det var stortingsmann Ola Gjengedal som under et besøk der sa: «Ja her har du det som en nessekonge, Magnus!» Dermed var begrepet **Neskongen** født, og jeg fulgte opp med en rekke viser om **Majesteten**. Verdigheten hans var naturlig, og den var verdsatt i vide kretser.

Somrene på hytta var et helt annet liv enn skredderiet og bohemplivet i Oslo. Jeg har hatt stor glede av å fabulere fritt rundt hans virksomhet på støylen. Det meste er hermed lagt på sin rette plass, i den store mimreboken!

Etter hans død i 1994 overførte Johanne hytta til sin datter Linda. Linda har hatt sine barndoms somre sammen med sin Bestefar. Hun satte nytt navn på stedet, typisk nok:

HYTTATILBESTEFAR

Ved inngangen til hytta hang Linda og jeg opp hans gamle skredderskilt fra Hegdehaugsveien 20. Vi var enige om at nå hadde han flyttet opp i høyden.

M. J. Gjengedal
SKREDDER 2. ETG.

HØSTEN 2019

Freddie Langrind
SKRIVAR

PS!

Her måtte jeg bruke bokmål, selv om Majesteten selv slo over til nynorsk straks han passerte vannskillet på vei vestover.

HISTORISK I

Mor Johanne
og lille Magnus,
stokk-avhengig
hele livet -

- men det
hindret ham
aldri i å
utfolde seg

I Gjengedal
med en god venn,
begge handicappede,
skredder Gjengedal
og urmaker Hansen

Hegdehaugsveien
nedenfor Lorry-hjørnet
1946, stolt far med datter.

Hans skredderi lå
like nedi gata.

Mannskoret i BUL
var viktigere enn
mye annet i alle år

Festskriftet 1969
om koret 50 år var
vi sammen om,
Majesteten og
skrivaren .

Pappa
og datter
på fisketur i
Måsevasselva

Og vi
sørget
for etter-
slekten:
LINDA

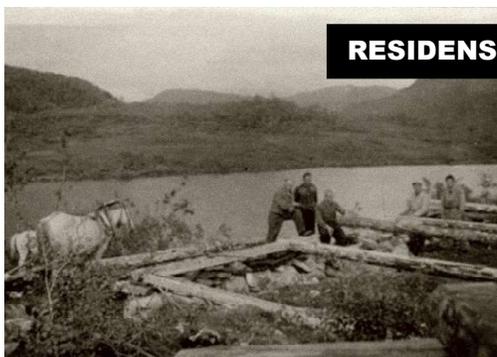
HISTORISK II

Landskapet med støylen, Dalevatnet og Storevatnet og Vistulens profil er mektig. Ikke rart at Magnus svært tidlig bestemte seg for at her skulle han bygge. Han var i gang med sin skredder-virksomhet i Oslo da han tidlig på 1930-tallet begynte å ta somrene i Gjengedalen. Forsiden viser at han ankom standsmessig, moteriktig og majestetisk.

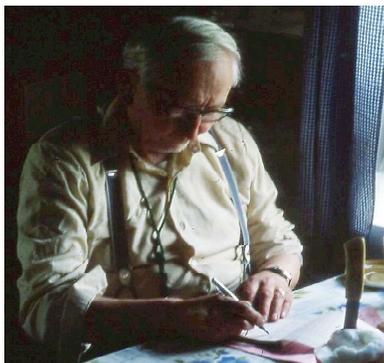
Gardene hadde sine sæl og kvier, og bølingene streifet i landskapet. Magnus var svært opptatt av daglig å hente seg dagsdosen av melk. Så tok han av fløten for å ha i kaffen. Etterhvert mistet han nok oversikten. Vi måtte for sikkerhets skyld spørre om hva som var gammelt og hva som var nytt...

RESIDENSEN REISES

De nærmeste ankom til fots fra Dalheim, opp over Reset og innover dalsøkket, tungt men fint. Det var lenge før Stølsvegen var på plass. Majesteten hilste oss velkommen med flagget til topps, fyr på peisen og godt i et glass.

Majesteten noterte grytidlig hver eneste dag alle de viktigste tingene i livet i sin 7. sans, slikt som temperatur og nedbør, og om værforholdene tilsa ekstra forpleining før frokost for ferdafolket.

- NESKONGEN KOMMER! -

Neskongen fór over fjellet med kampglød og mot,
stoppet og pustet på neset ved Vistulens fot,
gjorde en rask inspeksjon over tufter og myr,

heiste sitt flagg i en bjørk, det var pokker til fyr!
På eit nes under Vistulen
lever du og lever jeg og lever Neskongen!

Neskongen slo seg på hælen og svingte sin hatt:
Landet skal bygges, det være seg dag eller natt!
Slik gikk det for seg at folket den følgende dag
våknet av Neskongens bass og en jamrande sag.

På eit nes under Vistulen
lever du og lever jeg og lever Neskongen!

Neskongen samlet sitt råd for å gi reglement:
Jeg er den første og største i orden og rang!
Musa som bor under trammen skal være i fred!
Det som skal gjøres skal gjøres et passende sted!

På eit nes under Vistulen
lever du og lever jeg og lever Neskongen!

Neskongen hevet sin røst fra sin mektige stand:
Her er velkommen hver eneste kvinne og mann,
dog står som unntak fra denne min gjestfrie skikk
den som vil slåss for sin drøm om en nes-republikk!

På eit nes under Vistulen
lever du og lever jeg og lever Neskongen!

**Note med besifring
og lydfil (mp3) foreligger**

Nes-kong-en for ov-er fjel-let med kamp-glød og mot, stop-pet og pust-et på

5 nes - et ved Vi - stu-lens fot, gjor - de ein rask in-spek - sjon ov-er tuf - ter og

9 myr, hei - ste sitt flagg i ei bjørk, det var pok - ker til fyr! På eit

14 nes un-der Vi - stu - len lev-er du og lev-er jeg og lev-er Nes - kong

- DEN DAGEN BYFOLKET KOM TIL STØLEN -

Den dagen byfolket kom til stølen
da ble det liv i den gamle dølen!
Det var et pust fra den store verden,
den store verden, å huttetu,
som kommer mot oss med dårlig ånde
i alle sin velde og all sin gru!

>

I knebrok og buskeseler
og lilla støvler på venstre foten
så slår han sin slag for en hjertesak,
og saker det mange av,
fra Eidsvoll og atten-fjorten
til siste krangel om torske-kvoten
og andre tapte slag, og Norges Bondelag,
ja han kan øse av et hav!

>

Men se i hans panne furer av år
preget av slitets dager og kår.
Trassen og styrken mildnet seg til,
men i hans øyne luer en ild!

Den dagen byfolket kom til stølen
da ble det liv i den gamle dølen!
Det var et pust fra den store verden,
den store verden, å huttetu,
som kommer mot oss med dårlig ånde
i alle sin velde og all sin gru!

>

Med smil ut til begge ører
som lokker musa og skremmer katten,
og ennå holder stand den siste hjørnetann
og den er kvass som bare fy!
Så nevnt ikke danske-tiden
og firehundreårs-mørkenatten
og andre tapte slag, og Norges Bondelag,
da kvesser han sin tann på ny!

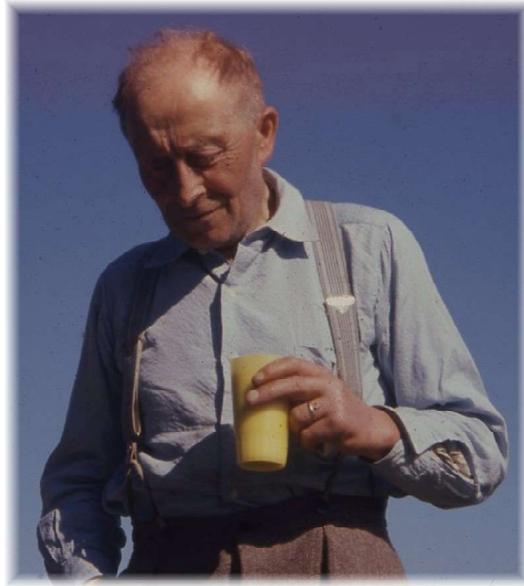
>

Men se i hans panne furer av år
preget av slitets dager og kår.
Trassen og styrken mildnet seg til,
men i hans øyne luer en ild!

>

Den dagen byfolket kom til stølen
da ble det liv i den gamle dølen!
Det var et pust fra den store verden,
den store verden, å huttetu,
som kommer mot oss med dårlig ånde
i alle sin velde og all sin gru!

**Note med besifring
og lydfil (mp3) foreligger**

Hedersmannen Nils Gjengedal, Magnus sin eldstebror.
Vi møtte en danske, Søren Peter Dam, på vinterferie og
inviterte ham til fjells året etter. Vi ankom Gjengedalen og
Søren og Nils fant sammen. De diskuterte ivrig og vi lot
dem sitte i fred. Etterpå spurte vi Nils om hans opplevelse:

Kjekk kar, men jeg forsto ikke ord av hva han sa!

1. Den dag - en by - folk - et kom til støl - en da ble det liv i den gam - le dø - len, det var et
pust av den sto - re verd - en, den sto - re verd - en å hu - tu - tu, som strømmer mot oss med dår - lig ån - de
i all sin vel - de og all sin gru. Med smil ut til beg - ge ør - er som vek - ker
mu - sa og skrem - mer kat - ten, og en - nå hold - er stand den sis - te hjør - ne - tann og
den er kvass som ba - re fy, så nevnt ik - ke dan - ske - tid - en og fi - re - hun - dre - års - mør - ke - nat - ten og
an - dre tap - te slag og Nor - ges Bon - de - lag da kves - ser han sin tann på - ny. Men se i hans pan - ne
fur - er av år, pre - get av slit - et, dag - er og kår, tras - sen og styr - ken
mild - net seg til, men i hans øy - ne lu - er en ild! _____

- MAJESTETENS SKÅL! -

**Note med besifring
og lydfil (mp3) foreligger**

MUSIKKVIDEO PÅ NETTSTEDET

Majesteten var en sangerbror, nummer en blant sangerbrødre.
Han har sunget om de høye fjell og de bloddråpsvette mødre.
Han har ofret seg på kunstens fløy, denne mann i manndoms virke
i konserter for ei gammel røy og en prest i Vika kirke.
Majestetens skål! Majestetens skål! Denne mann i manndoms virke
i konserter for ei gammel røy og en prest i Vika kirke!

Majesteten var en fanevakt, nummer en blant fanevakter.
Han har fulgt Maestros ville ferd gjennom notetegn og takter.
Han har hevet høyt den stolte arv og det ærerike banner.
Godt å heves over dagens tarv, men gudbedre når man lander...
Majestetens skål! Majestetens skål! Og det ærerike banner.
Godt å heves over dagens tarv, men gudbedre når man lander...

Majesteten var en ordensbror i Den Gyldne Harpes Orden.
Han har knelt i brorskollegiet og fått ordensslag av kården.
I medaljedryss, hele favnen full, tok han del i brødrers skikker,
og om alt som glimrer ei er gull blir det bedre om man gnikker.
Majestetens skål! Majestetens skål! Han tok del i brødrers skikker,
og om alt som glimrer ei er gull blir det bedre om man gnikker.

Majesteten var en hedersmann i de hederskrontes rekker,
og hans blick var som en ildebrann og hans røst vår strenge vekker!
Men hans ånd er enn som den gang før som en fugl på sangens vinger!
Han skal æres han som æres bør ved det beger som vi svinger!
Majestetens skål! Majestetens skål! Som en fugl på sangens vinger!
Han skal æres han som æres bør ved det beger som vi svinger!

Maj - e - stet - en var en sang - er - bror, num - mer en blant sang - er - brød - re. _

8
_ Han har sung - et om de høy - e _ fjell og de blod - dråps - svet - te mød - re. _

16
_ Han har of - ret seg på kunst - ens fløy, den - ne mann i mann - doms _ vir - ke

24
_ i kon - sert - er for ei gam - mal - røy og en prest i Vi - ka kir - ke.

32
_ Ma - je - stet - ens skål! Ma - je - stet - tens _ skål! Denne mann i mann - doms vir - ke _

40
_ i kon - sert - er for ei gam - mal _ røy og en prest i Vi - ka kir - ke.

- BILDER FRA STØLEN -

Dagen smyger seg forsiktig over Ranten.
Veslefolen setter spor i morgenduggen.
Ola går fra fjøset med den siste slanten,
stanser litt og trekker lua vekk fra luggen.
Og på gjerdet henger Nils: - Goddagen Ola,
du er tidlig på'n og hilser morrasola!

Henslengt naborikk, hva annet kan en kreve?
Veslefolen holder frokost i det grønne.
Gammeldøra knirker for en barket neve.
Lette drypp fra torvtakskjegget i en tønne.
Svaret mumles i en vedovn og forsvinner:
- Gode dager starter med at sola rinner ...

Bekken klukker sine toner mellom stener.
Veslefolen prøver krefter langs et gjerde.
Sønnvindens dans i bjørkekratt og ener.
Kan du ane fjerne drømmer i det nære?
Nils har fjorårshogst og sage opp og samle:
- Det er greit å henge ved det gode gamle ...

Nok et nikk og intet mer fra andre siden.
Veslefolen yter sitt til bondens jorde.
Ola har sin plass i verden og i tiden,
og hva hånden gjør, det rokkes ei av ordet.
Men når Vasslifjell og sola smelter sammen
står han gåtefull og tankefjern på trammen.

Og i skumringstimen ser han dagen svinne.
Veslefolen gnir sin mule mot en skulder.
Så er allting sagt, men natten har sitt minne
om en stølsgutts stevnemøte med en hulder,
og i dagens siste toner over vangen
Veslefolens silhuett mot solnedgangen.

**Note med besifring
og lydfil (mp3) foreligger**

Dag - en smyg - er seg for - sik - tig ov - er Ran - ten. Ves - le - fo - len set - ter spor i mor - gen -

dug - gen. O - la går fra fjøs - et med den sis - te slan - ten, stan - ser

litt og trek - ker lu - a vekk fra lug - gen. Og på gjerd - et heng - er Nils: God - dag - en

O - la, du er tid - lig på'n og hil - ser mor - ra - so - la.

Se solen spiller i bladers heng
 en himlens hymne til jordens seng!
 Og mot min rute
 går leken ute
 som mildt refreng.
 Det går en sommer i solgult hår
 og fire deilige pikeår
 og jordbærkjolen
 og markfiolen
 som pappa får!

- GAMMEL VALS -

TIL MIN DATTER LINDA

Av alle Majestet-visene er dette den beste og mest personlige. Derfor er den presentert med besiffring.

**Note med besiffring
 og lydfil (mp3)* foreligger**
 * www... > INNSPILLINGER

En sommerglede i saftspent knopp,
 som kneiser freidig, vil ut og opp
 i sommergildet
 fra egen kilde,
 en sprukken kopp.
 Og hun som plukket på sommersti
 vet intet om hva jeg helst vil si -
 at hun er knoppen
 og jeg er koppen
 med sprekker i.

Fra verden ute, så varm og stor,
 glir solen inn på mitt frokostbord,
 og lyset fanger
 den lille sanger
 i som'rens kor.
 Og hun slår toner og jeg står vakt
 om gamle drømmer i årets drakt.
 En strofe klinger,
 fiolen svinger
 i valsetakt!

En dagdrøm kanskje, men hva gjør det?
 Jeg har en fridag å drømme med,
 og trette sanser
 bak harde skanser
 kan røres ved.
 Og blomsterpiken omkring min hals
 er sommertoner, ja tusentalls,
 av smil og latter,
 en far, en datter,
 en gammel vals!

Musical score for the song "Gammel Vals" in 3/4 time, key of B-flat major. The score consists of six staves of music with lyrics underneath. Chord symbols are placed above the notes.

Se sol - en spil - ler i blad - ers heng en
 him - lens hym - ne til jord - ens seng, og mot min
 ru - te går lek - en u - te som mildt re - freng...
 ... Det går en som - mer i sol - gult hår og
 fi - re dei - li - ge pi - ke - år og jord - bær -
 kjo - len og mark - fi - ol - en som pap - pa får.

- VISE MOT KVELD -

Etter meg er ingen spor,
jeg var tanker mer enn ord
og har hatt min trell-domstid
blant jordens menn.
Etter år i eng og aker
har jeg glemt hva grøden smaker
og min ungdoms kraft
har jorden fått igjen .

Livet går på dram og svele,
og de mange ting jeg har å dvele ved.

Jorden gir og jorden tar,
ingen eier hva man har,
alt og ett har du til låns
en stakket stund.
Bare slektens tre har mening,
Jeg er selv en skjør forgrening
født til liv og dømt til muld
på fedres grunn.

Livet går på dram og svele,
og de mange ting jeg har å dvele ved.

Kan du huske unge år,
den forventningsfulle vår
da vi selv brøt fram som
knopper på et tre?
Så du sommersolen flomme?
Så du høstens skygge komme
med det første bud om
søvnen under sne?

Livet går på dram og svele,
og de mange ting jeg har å dvele ved.

Tider gikk og tider går,
mett av dage, tung av år
skal jeg følge den
et ukjent stykke vei.
Og når tiden slipper taket
står vel ingenting tilbake,
men mitt tankespinn skal spire -
hva vet jeg?

Livet går på dram og svele,
og de mange ting jeg har å dvele ved.

Melankolske tanker mange av oss kan reflektere over.
Fint på sin måte å kjenne litt på eget grunnfjell.

Ett-er meg er ing-en spor, jeg var tan-ker mer enn ord og har hatt min trell-doms-tid blant
jord-ens menn. Et-ter år i eng og ak-er har jeg glemt hva grø-den smak-er
— og min ung-doms-kraft har jord-en fått i-igjen. Liv-et går på dram og sve-le
— og de man-ge ting jeg har å dve-le ved

**Note med besifring
og lydfil (mp3) foreligger**

- SLENTRE LANGS STRANDEN -

Slentre langs stranden, finne en sten.
- Finnes den ene så er det vel mange -
Kaste for lykken, en etter en.
- Noen er korte og noen er lange -
Kaste for lykken nå mens du kan.
Finn deg en sten og finn deg en strand.

Slente langs stranden, finne et strå.
- Finnes det ene så er det vel mange -
Ett er ditt liv som du måtte få.
- Noen er korte og noen er lange -
Ett er ditt liv som vokser i sand.
Finn deg en strå og finn deg en strand.

Slentre langs stranden, finne seg selv.
- Finnes den ene så er det vel mange -
Dagene gryr og stunder mot kveld.
- Noen er korte og noen er lange -
Noen er lyse, noen er grå.
Finn deg en strand, en sten og et strå.

Skredder Gjengedal og urmaker Hansen på toppen av verden

**Note med besifring
og lydfil (mp3) foreligger**

- JOAR, HUSVENNEN -

Joar, sønn av Nils, var en nær husvenn.
Majesteten selv sa at han var sønnen han aldri fikk.

Joar og Magnus hadde daglig kontakt når Joar var «stølsjente», og en svært dugande sådan. Joar kom innom hver kveld, og vi spilte «lasserakker», et kortspill der særlig Janne var god til å kikke på andres kort.

Vi hadde skytekonkurranser ut av kjøkkenvinduet for almuen. Da vant gjerne Joar, og han måtte etter Majestetens regler framføre «Fagert er landet». Den kunne han på rams.

Når det var tid for å tusle heim var bikkja straks klar, den hadde ligget beredt på trammen hele kvelden. De to på heimvegen hadde nok en fin kveldsstund sammen, Joar hadde sin egen radar i forhold til dyr.

Joar døde brått sju år etter sin gode kamerat Magnus.
Begge gikk bort på eksakt samme dato:

5. november.

SAMTALE

SØNDAG FORMIDDAG, FREDEN FORSTYRRES AV BÅTTRAFIKK PÅ VIKEN

Det går en båt på viken.

MAJESTETEN

Hvem forstyrrer meg på slik en sommersøndag, nyss opprunnen?

SKRIVAREN

Det er presten, Deres Nåde, som skal ut og trekke garn,
han har med seg åtte tomme spann og tretten barnebarn.

MAJESTETEN

Gud velsigne hver en fisk som søkte grunnen ...

&

Det går en båt på viken.

MAJESTETEN

Feier sommerbrisen lik en veritabel storm på vannet?

SKRIVAREN

Det er menn med sangerfane, *dirigent* og selskapsvert,
og tre-fire gamle tante-troll beordret til konsert.

MAJESTETEN

Gud velsigne Kongens hus og fedrelandet ...)*

&

Det går en båt på viken.

MAJESTETEN

Skal jeg ende så besviken at min verdighet vil falle?

SKRIVAREN

Stølspatronen legger kongebåten hen til stranden her,
han er - som De kanskje husker - båtens største aksjonær.

MAJESTETEN

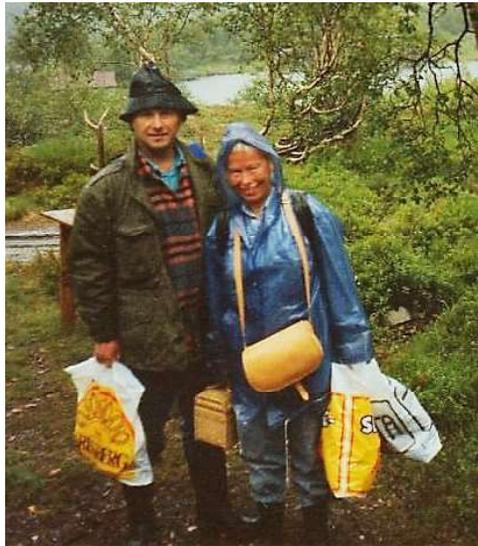
Gud velsigne så hva guder skal velsigne ...

*) Denne teksten kom til etter at Mannskoret i BUL hadde avlevert en sur versjon av et glansnummer. Da utbrøt Majesteteten offentlig disse ord!

- VED KVILEFØRA -

Fra Dalheim måtte vi ut i lendet og følge den bratte ruta opp Reset, og så følge dalsøkket innover mot støylen. Vi hadde gjerne mye å bære i tillegg til ryggsekkene. Et stykke der framme, ved et gammelt furutre stoppet vi for å hvile. Majesteten hadde sagt at nå er vi ved Kvileføra.

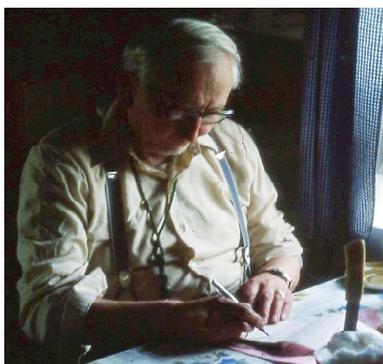
Mot din rot har mang en
vandrer lagt sitt hode
dine grener har gitt ly
for mang en kropp.
Her er mange vandrer
på denne klode
en og annen tar seg tid
og stanser opp
mot en blåne
sol og måne,
en og annen tar seg tid
og stanser opp.

Ingen tid så tidløs
som de små minutter
stille under kronen
av et gammelt tre.
Ingen vei så vidstrakt
som når veien slutter
og du stikker egen kurs
en gang et sted
mot en blåne
sol og måne,
og du stikker egen kurs
en gang et sted.

Note med besifring og lydfil (mp3) foreligger

Pappa.
1992.

Til Johanne Eline:
Du angner aldri
at du er høfleg
at du er vennleg og mild mot alle
at du ikkje talar vondt om nokon
at du seier stille når du er sint
at du tenker før du talar
at du ber om ursaking når du har
gjort noko som er galt
at du ikkje høyrer på sladder
at du nekter og kjem vonda rykter
at du aldri ber eit vont rykte
vidare.

Oslo 28 mars 1954. Helming
Far.

Dette skrev Magnus i sin datters minnebok
det året hun fylte 10 år

Majesteten og skrivaren på Nils-Ola tunet 1966

EPISODE

Magnus bodde ved Slottsparken og var avhengig av sine daglige turer der. Han var tidlig oppe og folk hastet forbi ham på vei til jobb. Da stilte han seg gjerne opp, løftet på hatten og ønsket folk en god dag. En morgen kom en ung dame bort til ham med en blomsterbukett. Han stusset, men hun sa:

«Denne blomsten skal du ha fordi du gir meg en så god start på dagen!»

Dette fortalte han meg med stor undring ...

Freddie Langrind

SKRIVAR